

**PHƯƠNG PHÁP KỂ CHUYỆN BẰNG ÂM NHẠC TRUYỀN TẢI THÔNG điệp
BÌNH ĐẲNG GIỚI CỦA CEPEW DÀNH CHO PHỤ NỮ KHIẾM THỊ
(ÁP DỤNG VỚI TRƯỜNG HỢP PHỤ NỮ KHIẾM THỊ TẠI HỘI NGƯỜI MÙ
TỈNH THỪA THIÊN HUẾ)**

Lê Thanh Ngân

Khoa Xã hội học và Công tác xã hội, Trường Đại học Khoa học, Đại học Huế

Email: thanhngan.rna411@gmail.com

TÓM TẮT

Biến đổi xã hội – đặc biệt là đại dịch COVID 19 đã và đang gây ra rất nhiều vấn đề cho xã hội nói chung và những nhóm yếu thế nói riêng. Phụ nữ khiếm thị là đối tượng vốn chịu sự “phân biệt đối xử kép” từ phía gia đình và xã hội, đại dịch càng khiến cho cuộc sống của họ thêm khó khăn; họ đứng trước nguy cơ thất nghiệp, bạo hành giới. Để đảm bảo quyền bình đẳng giới cho phụ nữ cũng như giúp họ vượt qua giai đoạn khó khăn này chúng ta cần có những cách tiếp cận mới và phù hợp với đối tượng dễ bị tổn thương như phụ nữ khiếm thị. Vì vậy, bài viết sẽ giới thiệu sáng kiến kể chuyện bằng âm nhạc nhằm truyền tải thông điệp giới của tổ chức CEPEW để người đọc có cái nhìn cụ thể hơn về phương pháp tiếp cận này.

Từ khóa: Đại dịch Covid 19, phụ nữ khiếm thị, kể chuyện bằng âm nhạc, tổ chức CEPEW.

1. MỞ ĐẦU

Trước những biến đổi của xã hội, đặc biệt là những thách thức mà đại dịch COVID-19 mang lại, phụ nữ khiếm thị đang phải đối mặt với những khó khăn chưa từng có. Ngoài những trở ngại và hạn chế trong sinh hoạt cũng như khả năng tiếp cận các nguồn lực cơ bản, đa số người khiếm thị ở Thừa Thiên Huế nói chung và Cơ sở Niềm tin nói riêng còn đối diện nhiều thách thức khác như thu nhập thấp/thất nghiệp kéo dài do dịch bệnh, nguy cơ đối mặt với xâm hại tình dục cao, và trên hết là chịu sự phân biệt đối xử của xã hội.

Khác với những phương pháp tiếp cận trước đây, chủ yếu thiên về công tác tập huấn, tuyên truyền truyền thống chưa đạt được những hiệu quả khả quan thì chúng ta cần những sáng kiến và phương pháp mới, dễ dàng tiếp cận với đối tượng dễ bị tổn thương là phụ nữ khiếm thị. Trung tâm Thúc đẩy giáo dục và Nâng cao năng lực phụ nữ (CEPEW) một tổ chức hoạt động vì quyền của phụ nữ đã có những phương pháp

tiếp cận mới đó là sử dụng âm nhạc để truyền tải thông điệp về bình đẳng giới do chính phụ nữ khiếm thị sáng tác và trình bày. Các hoạt động này thuộc Dự án “*Hỗ trợ nhân viên khiếm thị làm việc tại các cơ sở massage ở thành phố Huế trong bối cảnh dịch COVID-19*” do Tổ chức Nghiên cứu Đông Nam Á (SEA Junction) tài trợ (2021). Bài báo sẽ giới thiệu tổng quan về tổ chức CEPEW, phân tích những khó khăn của phụ nữ khiếm thị trong đại dịch COVID 19 từ đó giới thiệu phương pháp tiếp cận bình đẳng giới đối với phụ nữ khiếm thị.

2. NỘI DUNG

2.1. Tổ chức CEPEW

CEPEW, tiền thân là Trung tâm Hỗ trợ giáo dục và Nâng cao năng lực Phụ nữ, là một tổ chức phi chính phủ được thành lập ngày 20/8/1997. Từ tháng 7/2019, CEPEW hoạt động dưới sự bảo trợ của Hội Khoa học phát triển nguồn nhân lực – nhân tài Việt Nam và tiếp tục theo đuổi sứ mệnh thúc đẩy bình đẳng giới thực chất với hướng tiếp cận mới từ góc độ gia đình.

Trong suốt thời gian hoạt động, CEPEW trung thành với tầm nhìn là hướng tới thúc đẩy một xã hội công bằng, khoan dung, nơi các cá nhân được đối xử bình đẳng không bị phân biệt giới tính, bản dạng. Bên cạnh đó, CEPEW cũng đề cao sứ mệnh tìm hiểu nguyên nhân gốc rễ và những biểu hiện đa chiều của bất bình đẳng, cải thiện môi trường pháp lý đồng thời kiến tạo những không gian thảo luận và thực hành các giá trị bình đẳng, khoan dung, thấu hiểu, yêu thương, tôn trọng và tự do từ cấp độ gia đình đến cộng đồng; từ đó có thể đưa ra các hướng hoạt động phù hợp với đối tượng là phụ nữ nói chung và những phụ nữ khuyết tật nói riêng trong phạm vi rộng lớn hơn [1].

Với tư cách là tổ chức phi chính phủ hoạt động vì quyền phụ nữ, CEPEW đã triển khai nhiều chương trình khác nhau nhằm xóa bỏ định kiến giới, nâng cao năng lực kinh tế cho phụ nữ, nâng cao năng lực tham chính cho phụ nữ, góp phần xóa bỏ bạo lực trên cơ sở giới, tham gia nhiều mạng lưới khác nhau và điều phối một số tiến trình vận động chính sách nhằm thúc đẩy bình đẳng giới và quyền của các nhóm dễ bị tổn thương tại Việt Nam.

Những phương pháp tiếp cận được triển khai một cách hiệu quả và đem đến nhiều tín hiệu tích cực trong hoạt động thúc đẩy bình đẳng giới đa dạng như kết hợp với tập huấn, hỗ trợ kỹ thuật, lồng ghép nghệ thuật giải trí. Các cách tiếp cận này rất phù hợp với những đối tượng yếu thế, dễ bị tổn thương trong xã hội nhằm truyền tải những hiểu biết và phương pháp giải quyết của CEPEW về một vấn đề giới.

2.2. Phụ nữ khiếm thị - đối tượng bị phân biệt đối xử kép

Phụ nữ khiếm thị là nhóm đối tượng của phân biệt đối xử kép bởi lý do khuyết tật và giới, biểu hiện qua bạo lực giới, lạm dụng tình dục và sự lễ hóa - thiệt thòi hơn so với nam giới khiếm thị và phụ nữ không khiếm thị [5]. Phụ nữ khiếm thị gặp rất nhiều khó khăn trong cuộc sống, đặc biệt là trong cơ hội nghề nghiệp. Đối với phụ nữ không khiếm thị đã gặp phải rất nhiều sự đối xử bất công trong xã hội thì đối với phụ nữ khiếm thị những khó khăn đó lại nhân lên gấp bội. Họ là đối tượng rất dễ bị tổn thương trước sự biến đổi của xã hội [4].

Hiện nay, phụ nữ khiếm thị là đối tượng nhận được sự quan tâm và hỗ trợ từ phía chính quyền và Nhà nước. Đến tháng 7/2019, Hội Người mù Việt Nam có hơn 37.400 hội viên nữ, trong đó có gần 6.000 chị là người dân tộc thiểu số. Trong thời gian qua, hội viên phụ nữ trong độ tuổi lao động được quan tâm, tạo điều kiện học chữ, học nghề, tạo việc làm. Theo đó, hơn 2.000 chị đã được đào tạo nghề tại trung tâm của Trung ương Hội, hàng ngàn chị được tham gia các lớp dạy nghề ở địa phương với các ngành nghề như: Tẩm quất, xoa bóp, tin học, làm tằm, bện chổi, thủ công mỹ nghệ, chăn nuôi gia súc, gia cầm... [2].

Việc nhận được sự đào tạo và hỗ trợ của chính quyền đối với việc học và hành nghề của phụ nữ khiếm thị đã giúp họ có nơi làm việc và có nguồn thu nhập khá ổn định. Tại tỉnh Thừa Thiên Huế, dưới sự quản lý của Hội Người mù tỉnh Thừa Thiên Huế, Cơ sở xông hơi - xoa bóp phục hồi sức khoẻ Niềm Tin (Cơ sở Niềm tin) hoạt động với mục tiêu đào tạo nghề và tạo việc làm cho người khiếm thị thông qua dịch vụ xoa bóp, xông hơi. Hiện tại, Cơ sở có 31 lao động khiếm thị, trong đó có 15 phụ nữ (23-60 tuổi) và hơn một nửa đã lập gia đình và đang nuôi con nhỏ. Trước khi dịch COVID-19 bùng phát ở Việt Nam và trên thế giới, Cơ sở đã từng bước phát triển và thu hút nhiều khách hàng, khách sạn ở thành phố Huế sử dụng dịch vụ của mình [3].

Tuy nhiên, dưới tác động của đại dịch COVID 19, việc có thu nhập ổn định từ công việc này đã không còn đảm bảo. Các cơ sở massage, xông hơi... buộc phải đóng cửa hoặc hạn chế người sử dụng dịch vụ theo quy định của Bộ Y tế nhằm đảm bảo cho công tác phòng chống dịch bệnh. Từ những thay đổi đó, phụ nữ khiếm thị tại làm việc tại đây rơi vào tình trạng thất nghiệp. Đại dịch COVID-19 khiến gánh nặng kép của phụ nữ càng trở nên nặng nề hơn khi họ vừa phải tham gia hoạt động kinh tế gia tăng vừa phải chu toàn việc nhà. Gánh nặng đó còn nhân lên gấp bội đối với phụ nữ khiếm thị khi phải chịu sự phân biệt đối xử kép của xã hội. Đối với phụ nữ khiếm thị tại Cơ sở Niềm tin, công việc xoa bóp là tia hy vọng giúp họ khẳng định vị thế và hòa nhập cộng đồng. Thế nhưng, dịch COVID-19 kéo dài không những cướp đi sinh kế mà còn làm suy giảm niềm tin ấy trong họ, khiến họ không chỉ chịu áp lực về vật chất mà còn chịu tổn thương về tinh thần.

2.3. Áp dụng phương pháp kể chuyện bằng âm nhạc nhằm thúc đẩy bình đẳng giới đối với phụ nữ khiếm thị

Trước những nguy cơ bất bình đẳng giới do ảnh hưởng của đại dịch và những khó khăn của phụ nữ khiếm thị đang gặp phải, CEPEW đã có những hoạt động triển khai các phương pháp tiếp cận nhằm thúc đẩy bình đẳng giới và hạn chế gia tăng của tình trạng phân biệt đối xử kép đối với họ trong thời gian khó khăn do đại dịch COVID đem lại. CEPEW đã tiến hành phương pháp tiếp cận đối với phụ nữ khiếm thị thông qua lồng ghép đưa kiến thức về bình đẳng giới vào việc thúc đẩy sự sáng tạo trong nghệ thuật đối với 15 phụ nữ khiếm thị làm việc tại cơ sở Niềm Tin thuộc sự quản lý của Hội Người mù tỉnh Thừa Thiên Huế, thời gian triển khai các hoạt động từ tháng 8 đến tháng 10/2021. Đây là một phương pháp hướng đến chia sẻ một phần gánh nặng tinh thần cho phụ nữ khiếm thị bằng việc thúc đẩy và lan tỏa tiếng nói của họ về bình đẳng giới thông qua sản phẩm cụ thể đó là bài hát truyền cảm hứng được tạo nên từ chính câu chuyện của họ. Những mục tiêu cụ thể mà các hoạt động sáng tác âm nhạc hướng tới bao gồm:

Thứ nhất, tập huấn kiến thức nhằm nâng cao nhận thức về bình đẳng giới cho người khiếm thị làm việc tại Cơ sở Niềm Tin.

Thứ hai, tạo cơ hội và động lực để phụ nữ khiếm thị ở Cơ sở Niềm Tin chia sẻ những khó khăn và câu chuyện truyền cảm hứng trong cuộc sống liên quan đến vấn đề bình đẳng giới.

Thứ ba, khơi nguồn cảm hứng nhằm nâng cao sự tự tin và xoa dịu tổn thương tâm lý cho nhóm phụ nữ khiếm thị ở Cơ sở Niềm tin thông qua việc lắng nghe câu chuyện và thúc đẩy sự tham gia của họ vào hoạt động sáng tác âm nhạc.

Thứ tư, thúc đẩy nhận thức, sự công nhận, thấu cảm, và cách đối xử bình đẳng của cộng đồng dành cho người khiếm thị nói chung và phụ nữ khiếm thị nói riêng.

Phương pháp cụ thể mà CEPEW đã tiến hành gồm ba hoạt động chính được tiến hành với sự tham gia của 15 hội viên của Cơ sở Niềm tin thuộc Hội người mù tỉnh Thừa Thiên Huế:

Hoạt động 1: Thiết lập “Vòng tròn bình an” giúp họ cảm thấy an toàn, sự riêng tư của những người tham gia được bảo vệ, tiếng nói được lắng nghe, cảm xúc được tôn trọng và vị thế được công nhận (diễn ra vào tháng 8/2021). Trong buổi tập huấn bao gồm các nội dung sau:

- Cung cấp kiến thức về bình đẳng giới bởi chuyên gia về giới.
- Lắng nghe, chia sẻ, trò chuyện giữa chuyên gia và những phụ nữ khiếm thị từ đó, giúp họ phát hiện ra những vấn đề giới họ gặp phải trong cuộc sống, đặc biệt chỉ ra những thay đổi, khó khăn của họ trong đại dịch COVID 19.

- Đưa ra những hướng giải quyết cũng hỗ trợ kịp thời các trường hợp có dấu hiệu bất bình đẳng hay bạo lực giới.

Hoạt động 2: Sáng tác âm nhạc dựa trên câu chuyện bình đẳng giới (diễn ra vào tháng 8 – tháng 9/2021). Sau khi hoạt động 1 kết thúc, 15 thành viên đã có những kiến thức về bình đẳng giới sẽ đồng sáng tác âm nhạc, lấy chất liệu từ những câu chuyện và thông điệp liên quan đến bình đẳng giới của chính họ. Không gian sẽ được điều phối và hỗ trợ bởi một nữ nhạc sĩ chuyên nghiệp. Sau đó, nữ nhạc sĩ sẽ phát triển và hoàn thiện bài hát (trong vòng một tháng) dựa trên những kết quả thu được từ buổi sáng tác nhóm nói trên. Sau khi nhạc sĩ hoàn thành, nội dung bài hát sẽ được gửi đến cho CEPEW cũng như các chuyên gia về giới để tư vấn, chỉnh sửa, và phê duyệt về mặt nội dung trước khi thực hiện hoạt động lan tỏa bài hát ở Hoạt động 3.

Hoạt động 3: Hoạt động lan tỏa bài hát và thông điệp bình đẳng giới (diễn ra vào tháng 10/2021). Bài hát với thông điệp nâng cao sự tự tin và tiếng nói của phụ nữ yếu thế trong cộng đồng sẽ được đăng tải trên các phương tiện truyền thông, và sẽ được chia sẻ bởi các tổ chức phi chính phủ, phi lợi nhuận và các hiệp hội hỗ trợ nhóm yếu thế khác của tỉnh. Phương pháp tiếp cận bằng âm nhạc có sức lan tỏa rất lớn. Những người hưởng lợi trực tiếp: 15 phụ nữ khiếm thị, những người hưởng lợi gián tiếp: 100 thành viên gia đình và cộng đồng lân cận của 15 phụ nữ tham gia dự án, hơn 1000 thành viên của Hội người mù tỉnh Thừa Thiên Huế và cộng đồng yếu thế trong địa bàn tỉnh.

3. KẾT LUẬN

Phương pháp tiếp cận này nhận được phản hồi rất tích cực từ chính những người tham gia, họ nhận được sự quan tâm, chia sẻ và an toàn từ vòng tròn bình an cũng như có thêm nhiều kiến thức về giới từ chuyên gia. Khác với những phương pháp trước đây, phương pháp tiếp cận này có thể đánh giá được kết quả tập huấn về bình đẳng giới thông qua sản phẩm là một bài hát do chính những phụ nữ khiếm thị tham gia viết lời và trình bày. Phương pháp này khơi dậy sự tự tin, cảm xúc được thể hiện mình của những người bị phân biệt đối xử trong xã hội. Giúp cho phụ nữ khiếm thị có nghị lực vượt lên những khó khăn không chỉ trong đại dịch mà còn ở tương lai dài phía trước.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] CEPEW (2021), *Về CEPEW*. Website: <https://www.cepew.org.vn/about-us/>
- [2] Hà Quốc Tiến (2019), *Giúp phụ nữ và trẻ em khiếm thị thoát nghèo*, Website: <https://bit.ly/3QOItdI>
- [3] Hoàng Thị Kim Cúc (2012), đề tài: *Tìm hiểu dịch vụ massage của cơ sở xông hơi xoa bóp phục hồi sức khỏe hội người mù tỉnh Thừa Thiên Huế - "Niềm tin"*, Đại học Huế.
- [4] Liên Hợp Quốc (2014), *Tài liệu thảo luận của Liên Hợp Quốc về Bạo lực trên cơ sở giới*, trang 12.
- [5] VPA, Website: <https://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>

THE METHOD OF STORYTELLING WITH MUSIC CONVEYS CEPEW'S GENDER EQUALITY MESSAGE TO BLIND WOMEN

Le Thanh Ngan

Faculty of Sociology and Social Work, University of Sciences, Hue University

Email: thanhngan.rna411@gmail.com

ABSTRACT

Social change- especially Covid 19 pandemic has been causing a lot of problems for society in general and the weak groups in particular. Blind women are the subjects that are under the "double discrimination" from their families and society, the pandemic has made their lives more difficult; specifically they have faced the risk of unemployment and gender violence. In order to ensure gender equality for women as well as help them overcome this difficult period, we need new and suitable approaches to vulnerable group like blind women. Therefore, the article will introduce the storytelling initiative with music to convey the message of the CEPEW organization so that the reader can have a more specific view of this approach

Keywords: Covid 19 pandemic, blind women, storytelling with music, CEPEW.

Lê Thanh Ngân sinh ngày 04/11/1992 tại Quảng Trị. Bà tốt nghiệp cử nhân chuyên ngành Xã hội học tại trường Đại học Khoa học, ĐH Huế năm 2014, tốt nghiệp thạc sĩ chuyên ngành Khoa học và Chính sách Xã hội năm 2019 tại trường Đại học Nguyễn Trãi, Đà Loan, Trung Quốc. Bà công tác tại Khoa Xã hội học và Công tác Xã hội, trường Đại học Khoa học, Đại học Huế từ năm 2014

Lĩnh vực nghiên cứu: Giới và phát triển, phát triển cộng đồng